

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
z 23. septembra 2004*

Vo veci C-414/02,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES,

podaný rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof (Rakúsko) zo 6. novembra 2002
a doručený 19. novembra 2002, ktorý súvisí s konaním:

Spedition Ulustrans, Uluslararası Nakliyat ve Tic. A.S. Istanbul

proti

Finanzlandesdirektion für Oberösterreich,

* Jazyk konania: nemčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia C. Gulmann, J.-P. Puissechet (spravodajca), R. Schintgen a F. Macken,

generálny advokát: A. Tizzano,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Finanzlandesdirektion für Oberösterreich, v zastúpení: F. Brenneis, splnomocnený zástupca,
- rakúska vláda, v zastúpení: H. Dossi, splnomocnený zástupca,
- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J.-C. Schieferer, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 6. mája 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke sa týka výkladu článku 202 ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s.1, ďalej len „colný kódex“).

- 2 Táto prejudiciálna otázka vyplynula zo sporu medzi spoločnosťou Spedition Ulustrans, Uluslararası Nakliyat ve Tic. A.S. Istanbul (ďalej len „Spedition Ulustrans“) a Finanzlandesdirektion für Oberösterreich (Daňový úrad v Hornom Rakúsku, ďalej len „Finanzlandesdirektion“) v súvislosti so zaplatením colného dlhu, ktorý vznikol nezákonným dovozom tovaru na colné územie Spoločenstva.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 3 Podľa článku 201 colného kódexu:

„1. Colný dlh pri dovoze vzniká:

a) prepustením tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, do voľného obehu,

alebo

- b) prepustením takéhoto tovaru do režimu dočasné použítie, s čiastočným oslobodením od dovozného cla.

2. Colný dlh vzniká v okamihu prijatia daného colného vyhlásenia.

3. Dlužníkom je deklarant. V prípade nepriameho zastúpenia je dlžníkom taktiež osoba, na ktorej účet sa colné vyhlásenie predkladá.

Ak je colné vyhlásenie s návrhom na prepustenie tovaru do jedného z režimov uvedených v odseku 1 vystavené na základe údajov, v dôsledku ktorých neboli celé clo alebo jeho časť vybraté, každá osoba, ktorá poskytla údaje k vystaveniu vyhlásenia a ktorá si bola alebo si mala byť vedomá, že takéto údaje nie sú pravdivé, môže byť taktiež považovaná za dlžníka v súlade s platnými národnými predpismi.“

4 Článok 202 colného kódexu stanovuje:

„1. Colný dlh pri dovoze vzniká:

- a) nezákonným dovozom tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu na colné územie spoločenstva,

alebo

- b) nezákonným dovozom takého tovaru, ktorý je umiestnený v slobodnom pásme alebo v slobodnom sklade a je premiestnený na inú časť tohto územia.

Na účely tohto článku nezákonným dovozom sa rozumie akýkoľvek dovoz tovaru v rozpore s ustanoveniami článkov 38 až 41 a článku 177, druhá zarážka.

2. Colný dlh vzniká v okamihu nezákonného dovozu tovaru.

3. Dlužníkmi sú:

- osoba, ktorá takýto tovar nezákonne doviezla,

- akékoľvek osoby, ktoré sa zúčastnili na nezákonnom dovoze tovaru a ktoré si boli vedomé alebo si mali byť vedomé, že takýto dovoz je nezákonný, a

- akékoľvek osoby, ktoré nezákonne dovezený tovar získali alebo prechovávali a ktoré si boli alebo si mali byť v čase získania alebo prijatia takéhoto tovaru vedomé, že tento bol dovezený nezákonne.“

5 Článok 203 toho istého kódexu stanovuje:

„1 Colný dlh pri dovoze vzniká:

— nezákonným odňatím tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu spod colného dohľadu.

2. Colný dlh vzniká v okamihu, keď je tovar odňatý spod colného dohľadu.

3. Dlžníkmi sú:

— osoba, ktorá odňala tovar spod colného dohľadu,

— akékoľvek osoby, ktoré sa tohto odňatia zúčastnili a ktoré si boli vedomé alebo si mali byť vedomé toho, že tovar je odnímaný spod colného dohľadu,

— akékoľvek osoby, ktoré tovar odňatý spod colného dohľadu získali alebo prechovávali a ktoré si boli alebo si mali byť v čase získania alebo prijatia takéhoto tovaru vedomé, že tento bol odňatý spod colného dohľadu,

a

— prípadne taktiež osoba, ktorá má plniť povinnosti vyplývajúce z dočasného uskladnenia tovaru alebo z použitia colného režimu, do ktorého bol tovar prepustený. “

6 Článok 213 colného kódexu stanovuje:

„Ak je za zaplatenie jedného colného dlhu zodpovedných niekoľko osôb, považujú sa za spoločných a nerozdielných dlžníkov tohto dlhu.“

7 Podľa článku 221 ods. 1 toho istého kódexu:

„Akonáhle je suma cla zapísaná do účtovnej evidencie, musí byť oznámená dlžníkovi v súlade s ustanovenými postupmi.“

Vnútroštátna právna úprava

8 § 79 ods. 2 Zollrechts-Durfführungsgesetz (vykonávací zákon z oblasti colného práva, BGBl. 1994/659, ďalej len „ZollR-DG“) stanovuje:

„Za úhradu colného dlhu zamestnanca alebo inej poverenej osoby podnikateľa, ktorý vznikol z toho dôvodu, že táto osoba porušila povinnosti stanovené colnými

predpismi pri plnení úloh, ktorými ju poveril jej zamestnávateľ alebo podnikateľ, pre ktorého pracuje, je zároveň zodpovedný aj zamestnávateľ alebo takýto podnikateľ, pokiaľ sa tento zamestnávateľ alebo podnikateľ nestal dlžníkom v tej istej veci na základe iného ustanovenia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Zamestnanec Spedition Ulustrans doviezol 5. decembra 1996 na colné územie Spoločenstva štyri prístroje na navíjanie tkanín. Prichádzal zo Švajčiarska, pričom prekročil hranicu na hraničnom prechode Höchst (Rakúsko) ako vodič nákladného automobilu zaregistrovaného na meno Spedition Ulustrans bez toho, že by predložil prevážaný tovar na preclenie, teda v rozpore s tým, čo stanovujú predpisy vo vzťahu k prepravovanému tovaru.

- 10 Hauptzollamt Feldkirch (colný úrad vo Feldkirch, ďalej len „Hauptzollamt“) v rozhodnutí z 11. decembra 1996, ktoré bolo prijaté na základe článku 221 ods. 1 colného kódexu, oznámil tomuto zamestnancovi výšku dovozného cla z nezákonne dovezeného tovaru, a to 770 684 ATS (z čoho 83 770 ATS pripadá na dovozné clo a 686 914 ATS na dovoznú daň z obratu).

- 11 Finanzlandesdirektion v právoplatnom rozhodnutí z 27. apríla 2000 konštatovala, že z dôvodu nezákonného dovozu tohto tovaru vznikol vodičovi na základe článku 202 ods. 1 písm. a) colného kódexu colný dlh v rovnakej výške, akú stanovil Hauptzollamt.

- 12 Hauptzollamt v rozhodnutí z 27. februára 1997, ktoré bolo prijaté na základe ustanovení článku 202 ods. 1 písm. a) colného kódexu v spojení s § 79 ods. 2 ZollR-DG, tiež oznámil Spedition Ulustrans výšku cla, ktoré dlhovala ako spoludlžník toho istého cla vymáhaného od jej zamestnanca.
- 13 Spedition Ulustrans podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. Toto odvolanie bolo zamietnuté ako nedôvodné rozhodnutím z 11. septembra 1997. Spoločnosť teda podala ďalší opravný prostriedok na štvrtý odvolací senát Finanzlandesdirektion, ktorý bol tiež zamietnutý rozhodnutím z 21. novembra 2000. Finanzlandesdirektion usúdila, že Hauptzollamt v prvom stupni v súlade s § 79 ods. 2 ZollR-DG správne adresoval platobný výmer nielen vodičovi, ale rovnako spoločnosti Spedition Ulustrans ako spoločnému a nerozdielnemu dlžníkovi, ktorý má ako zamestnávateľ povinnosť dbať na to, aby konanie vodiča v zamestnaneckom pomere zodpovedalo osobitným požiadavkám v oblasti medzinárodnej prepravy tovaru.
- 14 Spoločnosť Spedition Ulustrans sa teda obrátila na Verwaltungsgerichtshof, pričom najmä uviedla, že keďže sa nezúčastnila na vodičovom protiprávnom konaní, nemôže byť v zmysle právnych predpisov považovaná za colného dlžníka.
- 15 Vnútroštátny súd urobil dve skupiny poznámok.
- 16 Po prvé uvádza, že súčasná právna náuka nie je jednotná vo veci chápania pojmu dlžník. Upresňuje, že podľa niektorých autorov je § 79 ods. 2 ZollR-DG z dôvodu, že značne rozširuje definíciu pojmu dlžník, a to na všetkých zamestnávateľov alebo osoby, ktoré poverili zamestnanca alebo inú osobu, ktoré porušili colné predpisy, bez toho, aby bral do úvahy subjektívne podmienky vymenované v článku 202 ods. 3

druhej zarážke colného kódexu, nezlučiteľný s týmto ustanovením. Vnútroštátny súd dodáva, že podľa iných autorov závisí definícia pojmu dlžník v prípade nezákonného dovozu tovaru na definícii „osoba, ktorá takýto tovar nezákonne doviezla,“ v zmysle článku 202 ods. 3 prvej zarážky toho istého kódexu. Touto osobou je podľa nich vždy aspoň nepriamo podnikateľ, lebo má prepravovaný tovar po právnej stránke „vo svojom opatrovníctve“, zatiaľ čo vodič je iba „dočasným držiteľom“. Podľa tejto druhej koncepcie § 79 ods. 2 ZollR-DG nie je nezlučiteľný s článkom 202 ods. 3 druhou zarážkou colného kódexu, ale je iba nadbytočný vo vzťahu k článku 202 ods. 3 prvej zarážke tohto kódexu.

- 17 Po druhé vnútroštátny súd upresňuje, že Spedition Ulustrans tvrdí, že § 79 ods. 2 ZollR-DG je „normou zodpovednosti“. Podľa žalobcu vo veci samej má vnútroštátny zákonodarca možnosť prijať takúto normu bez toho, že by bol obmedzený právom Spoločenstva.
- 18 Za týchto okolností Verwaltungsgerichtshof rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je rozšírenie definície pojmu dlžník v § 79 ods. 2 [ZollR-DG] (podľa ktorého za úhradu colného dlhu zamestnanca alebo ktorejkoľvek inej poverenej osoby podnikateľa, ktorý vznikol z toho dôvodu, že táto osoba porušila povinnosti stanovené colnými predpismi pri plnení úloh, ktorými ju poveril jej zamestnávateľ alebo podnikateľ, pre ktorého pracuje, zodpovedá zároveň zamestnávateľ alebo tento podnikateľ) protiprávne vo vzťahu k článku 202 ods. 3 colného kódexu, a teda v rozpore s právom Spoločenstva?“

O prejudiciálnej otázke

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- 19 Podľa Finanzlandesdirektion colný kódex dáva colným orgánom právomoc využiť všetky možnosti, ktoré im poskytujú „platné ustanovenia“ vrátane vnútroštátnych legislatívnych opatrení na to, aby zabezpečili uhradenie colného dlhu. Článok 201 a nasledujúce články colného kódexu teda vykonávajú iba minimálnu harmonizáciu definície pojmu dlžník a nebránia tomu, aby členské štáty prijali ďalšie ustanovenia na účely vymáhania dlhu od zamestnávateľa, ako napríklad § 79 ods. 2 ZollR-DG. Tento článok sa uplatní iba vtedy, keď sa protiprávne konanie prejavilo v rámci činnosti podnikateľa, to znamená, pokiaľ mal zamestnanec alebo poverená osoba úmysel konať v záujme podnikateľa a nie vo svojom vlastnom záujme.
- 20 Rakúska vláda zdôrazňuje, že na základe článku 8 ods. 1 rozhodnutia Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42) clá stanovené v Spoločnom colnom sadzobníku, ktoré predstavujú vlastné zdroje Spoločenstva, vyzbierajú členské štáty v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami uloženými v zákone, nariadení alebo správnom opatrení, ktoré sa prijme, ak je to potrebné, tak, aby spĺňalo požiadavky predpisov Spoločenstva. Zákonodarca Spoločenstva si teda prial nechať na samotných členských štátoch výber prostriedkov, ktoré považujú za najvhodnejšie na zabezpečenie výberu ciel.
- 21 § 79 ods. 2 ZollR-DG patrí podľa nej do tohto právneho rámca. Toto ustanovenie tým, že považuje zamestnávateľa alebo podnikateľa, ktorí získavajú hospodársky prospech z konania svojich zamestnancov alebo poverených osôb, za spoludlžníka, umožňuje zabezpečiť účinnejšie vymáhanie colného dlhu, ako keby sa colný dlh vymáhal iba od zamestnancov alebo poverených osôb, ktoré sú hospodársky slabé

a často insolventné. Okrem toho § 79 ods. 2 ZollR-DG dokonale rešpektuje všeobecné právne zásady, ktoré sú spoločné pre všetky členské štáty, najmä zásadu proporcionality. Nerozširuje teda definíciu pojmu dlžník spôsobom, ktorý by nebol v súlade s článkom 202 ods. 3 colného kódexu.

- 22 Podľa Komisie automatické pripísanie každého konania zamestnanca jeho zamestnávateľovi, ktoré neberie do úvahy skutočnú „účasť“ zamestnávateľa v zmysle článku 202 ods. 3 druhej zarážky, znamená odchylenie sa od tohto ustanovenia. Pokiaľ by vnútroštátne súdy mali článok vykladať tak, že stanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku, že konanie zamestnanca je možné pripísať jeho zamestnávateľovi, potom by mal byť § 79 ods. 2 ZollR-DG vyhlásený za nezlučiteľný s ustanoveniami colného kódexu.

Odpoveď Súdneho dvora

- 23 Súdny dvor nemá právomoc vyjadrovať sa v rámci konania začatého na základe článku 234 ES k zlučiteľnosti ustanovení vnútroštátneho zákona s právom Spoločenstva. Naopak, Súdny dvor má právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prostriedky vyplývajúce z práva Spoločenstva, ktoré mu umožnia posúdiť túto zlučiteľnosť (rozsudky zo 17. decembra 1970, Scheer, 30/70, Zb. s. 1197, bod 4; zo 6. júna 1984, Melkunie, 97/83, Zb. s. 2367, bod 7, a z 29. novembra 2001, De Coster, C-17/00, Zb. s. I-9445, bod 23).
- 24 S prihliadnutím na uvedené je potrebné usúdiť, že vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru otázku, či článok 202 ods. 3 colného kódexu má byť vykladaný tak, že bráni tomu, aby bol zamestnávateľ na základe § 79 ods. 2 ZollR-DG považovaný za spoludlžníka colného dlhu svojho zamestnanca, ak tento zamestnanec porušil povinnosti stanovené colnými predpismi pri plnení úloh, ktoré mu zveril jeho zamestnávateľ.

- 25 Po prvé, zo znenia článku 202 ods. 3 colného kódexu vyplýva, že zákonodarca Spoločenstva mal v úmysle široko vymedziť okruh osôb, ktoré môžu byť považované za colného dlžníka v prípade nezákonného dovozu tovaru podliehajúceho dovoznému clu bez toho, aby zamestnávateľa automaticky považoval za spoludlžníka colného dlhu svojho zamestnanca.
- 26 Článok 202 ods. 3 prvá zarážka colného kódexu sa vzťahuje na „osobu“, ktorá uskutočnila tento dovoz bez toho, že by upresňoval, či ide o fyzickú osobu, ako napríklad zamestnanca určitého podniku, alebo osobu právnickú, ako napríklad spoločnosť, ktorá bola pôvodcom nezákonného dovozu tovaru. Aj keď je možné toto ustanovenie v každom prípade uplatniť na zamestnanca, ktorý dovoz fakticky uskutočňuje, zamestnávateľ môže byť rovnako považovaný za colného dlžníka, pokiaľ je „osobou“ v zmysle tohto ustanovenia, čiže pokiaľ môže byť považovaný v dôsledku jeho konania za pôvodcu nezákonného dovozu tovaru.
- 27 Ďalej, článok 202 ods. 3 druhá zarážka sa vzťahuje na „osoby“ v množnom čísle — bez toho, že by ďalej upresňoval, či ide o fyzické alebo právnické osoby, ktoré sa „zúčastnili“ na nezákonnom dovoze tovaru, to znamená na osoby, ktoré sa akokoľvek zúčastnili na tomto dovoze. Posúdenie takýchto osôb ako dlžníka v zmysle tohto ustanovenia je však podmienené tým, že „si boli vedomé alebo si mali byť vedomé, že takýto dovoz je nezákonný“. Takáto podmienka teda spočíva v hodnotení subjektívnych znakov konania, ktoré môžu v určitých prípadoch spôsobiť, že osoba nebude považovaná za dlžníka.
- 28 Napokon článok 202 ods. 3 tretia zarážka colného kódexu rovnako stanovuje, že za dlžníka budú považované osoby, opäť bez upresnenia, či ide o fyzické alebo právnické osoby, ktoré po nezákonnom dovoze tovaru — to znamená po operácii, ktorá je príčinou vzniku colného dlhu — príslušný tovar získali alebo držali a ktoré si boli alebo si mali byť vedomé v dobe nadobudnutia alebo prijatia tovaru, že tento

tovar bol dovezený nezákonne. Rozšírenie definície pojmu dlžník v tomto prípade teda podlieha, rovnako ako pri použití článku 202 ods. 3 druhej zarážky colného kódexu, subjektívnej podmienke.

- 29 Z rozboru článku 202 ods. 3 prvej, druhej a tretej zarážky colného kódexu vyplýva, že zákonodarca Spoločenstva urobil rozdiel medzi prípadmi, na ktoré sa vzťahuje prvá zarážka a tými, na ktoré sa vzťahujú druhá a tretia zarážka. V prípadoch, ktoré upravuje prvá zarážka, môže byť zamestnávateľ považovaný za toho, kto sám uskutočnil nezákonný dovoz tovaru, a v dôsledku toho sa stal colným dlžníkom, či už samostatne alebo spoločne a nerozdielne so svojím zamestnancom. V prípadoch, na ktoré sa vzťahuje druhá a tretia zarážka, sa zamestnávateľ iba „zúčastnil“ na tomto dovoze a je možné ho považovať za spoločného a nerozdielneho dlžníka iba v tom prípade, ak sú splnené subjektívne podmienky.
- 30 Ak za týchto okolností vyjde najavo, že nezákonný dovoz sa nedá pripísať zamestnávateľovi, ale ide o konanie zamestnanca, môže sa stať zamestnávateľ colným dlžníkom, pokiaľ sa tohto dovozu zúčastnil — tak tomu bude najmä v prípade, že nezákonný dovoz bol uskutočnený pomocou prostriedkov, ktoré patria jeho podniku alebo jeho zamestnancov — alebo, ďalej, ak si bol alebo mal byť vedomý toho, že takýto dovoz je nezákonný.
- 31 V článku 202 ods. 3 colného kódexu je vidno snahu o širokú definíciu pojmu dlžník v súlade s pravidlom solidarity dlžníkov povinných uhradiť ten istý colný dlh ako napríklad dlh upravený v článku 213 toho istého kódexu. Nerobí však zo zamestnávateľa automaticky spoludlžníka colného dlhu, ktorý vznikol zamestnancovi, ktorý uskutočnil nezákonný dovoz tovaru.

- 32 Po druhé, z vývoja právnej úpravy Spoločenstva, ktorá upravuje predmetnú oblasť, vyplýva, že zákonodarca Spoločenstva si prial definovať osoby, ktoré sú colnými dlžníkmi, takým spôsobom, ktorý zabezpečí zakaždým vyšší stupeň harmonizácie.
- 33 Na začiatku bola prijatá smernica Rady 79/623/EHS z 25. júna 1979 o harmonizácii zákonov, iných predpisov a správnych opatrení v oblasti colného dlhu [*neoficiálny preklad*] — (Ú. v. ES L 179, s. 31). V druhej vete piateho úvodného ustanovenia tejto smernice už bolo uvedené, že „je... potrebné stanoviť spoločné pravidlá pre určenie okamihu, kedy vzniká colný dlh, a to s cieľom jednotného uplatňovania platných ustanovení práva Spoločenstva na dovoznú a vývoznú cla“. [*neoficiálny preklad*] Táto smernica však ešte neupravovala osobitné pravidlá pre určenie osoby, ktorá by bola povinná uhradiť colný dlh. Navyše jej článok 1 ods. 2 písm. a) stanovoval, že colným dlhom sa rozumie „povinnosť fyzickej alebo právnickej osoby zaplatiť čiastku [dovozného alebo vývozného] cla“. [*neoficiálny preklad*]
- 34 Táto smernica bola neskôr nahradená nariadeniami, a to nariadením Rady (EHS) č. 2144/87 z 13. júla 1987 o colnom dlhu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 201, s. 15) a nariadením Rady (EHS) č. 1031/88 z 18. apríla 1988 o určovaní osôb povinných uhradiť colný dlh [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 102, s. 5).
- 35 Nariadenie č. 2144/87 v druhom úvodnom ustanovení upresňovalo, že „pravidlá upravujúce vznik colného dlhu, určovanie jeho výšky, jeho vymáhateľnosť a zánik sú natoľko významné pre správne fungovanie colnej únie, že je dôležité čo najlepšie zabezpečiť ich jednotné uplatňovanie v Spoločenstve“ [*neoficiálny preklad*] a že „s týmto cieľom je potrebné nahradiť súčasné ustanovenia smernice 79/623/EHS nariadením“ [*neoficiálny preklad*], čím sa umožní dosiahnutie „väčšej právnej istoty pre jednotlivcov“. [*neoficiálny preklad*]

- 36 Čo sa týka nariadenia č. 1031/88, v jeho piatom úvodnom ustanovení sa uvádza, že „ak ide o colný dlh, ktorý vznikol nezákonným dovozom tovaru na colné územie Spoločenstva ..., je potrebné stanoviť, že uhradiť tento dlh je povinný ten, kto ho svojim konaním spôsobil, ako aj každá iná osoba, ktorá je tiež v dôsledku tohto konania zodpovedná v súlade s predpismi platnými v členských štátoch“. [*neoficiálny preklad*] Článok 3 nariadenia č. 1031/88 teda v podstate stanovuje, že colný dlh má uhradiť v prípade nezákonného dovozu tovaru osoba, ktorá doviezla tovar a „spoločne a nerozdielne v súlade s predpismi platnými v členských štátoch“ [*neoficiálny preklad*] osoby, ktoré sa zúčastnili na uvedenom dovoze, osoby, ktoré nadobudli alebo držali tovar a všetky iné osoby, ktoré sú v dôsledku tohto dovozu zodpovedné.
- 37 Článok 202 ods. 3 colného kódexu, ktorý nahradil vyššie uvedené ustanovenia nariadení č. 2144/87 a 1031/88, je ešte presnejší ako znenie týchto nahradených ustanovení. Neodkazuje už na „predpisy platné v členských štátoch“ a sám zavádza hmotnoprávne podmienky, pri ktorých splnení sa zväčšuje rozsah definície pojmu dlžník na osoby, ktoré sú „účastníkmi“ nezákonného dovozu tovaru.
- 38 Zaiste, cieľom ani účinkom všetkých týchto zmien predpisov nebolo zabrániť členským štátom prijímať opatrenia, ktoré majú účinne pomôcť dosiahnuť ciele stanovené v colných predpisoch, najmä úspešné vymáhanie colného dlhu. Nezabránili členským štátom prijať v prípade potreby predpisy, ktoré pri rešpektovaní týchto stanovených cieľov a v súlade so zásadou proporcionality upresnia podmienky uplatňovania predpisov Spoločenstva (čo sa týka vnútroštátneho ustanovenia, na základe ktorého môže dôjsť k zvýšeniu výšky cla v prípade porušenia právnej úpravy Spoločenstva v colnej oblasti, pozri rozsudok zo 16. októbra 2003, Hannl + Hofstetter, C-91/02, Zb. s. I-12077, body 18 až 20).

- 39 Zo skúmania vyššie uvedených predpisov však vyplynulo, že zákonodarca Spoločenstva chcel od nadobudnutia účinnosti colného kódexu komplexne upraviť podmienky určenia osôb, ktoré sú dlžníkmi colného dlhu.
- 40 Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré by bez ohľadu na subjektívne podmienky stanovené v druhej a tretej zarážke článku 202 ods. 3 automaticky rozšírili okruh osôb, ktoré sa považujú za dlžníka, popri zamestnancovi aj na jeho zamestnávateľa bez toho, že by sa preukázalo, že sa zamestnávateľ zúčastnil na dovoze tovaru, a najmä, či si pritom bol alebo si mal byť vedomý, že tento dovoz je nezákonný, by boli v rozpore s týmto jasne vyjadreným úmyslom zákonodarcu Spoločenstva, ako aj v rozpore so samotným znením a cieľom článku 202 ods. 3 colného kódexu v tom zmysle, v akom boli pripomenuté v tomto rozsudku.
- 41 Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby zvážil, či § 79 ods. 2 ZollR-DG automaticky rozširuje okruh osôb, ktoré sa považujú za dlžníkov colného dlhu. Pri tejto úvahe má vnútroštátny súd urobiť výklad uvedeného ustanovenia čo najviac, ako je to možné, vo svetle znenia a účelu článku 202 ods. 3 colného kódexu. Pri tejto úvahe bude potrebné prihliadnuť najmä na faktory, ktoré sú tu ďalej uvedené.
- 42 V prvom rade, keby bol výklad § 79 ods. 2 ZollR-DG taký, že tento § stanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku, že zamestnávateľ je spoludlžníkom dlhu svojho zamestnanca, tento § by nebol v súlade s článkom 202 ods. 3 colného kódexu. Tá istá situácia by vznikla, keby sa uvedený článok vzťahoval len na prípady, v ktorých zamestnanec vykonáva úlohy, ktorými ho poveril jeho zamestnávateľ. Nebolo by totiž možné vylúčiť, že za tohto predpokladu by zamestnávateľ nebol pôvodcom nezákonného dovozu a že by teda mohol tvrdiť, že si nebol vedomý alebo nemal byť vedomý, že ide o nezákonný dovoz.

- 43 Hoci je pravda, že je vo všeobecnosti výhodné vymáhať colný dlh od zamestnávateľa a že zamestnávateľovi je možné, v súlade s článkom 239 colného kódexu, clo vrátiť alebo odpustiť, tieto skutočnosti nie sú dostatočné na preukázanie, že rozšírenie okruhu osôb, ktoré sa považujú za dlžníka, o zamestnávateľov, je vo všetkých prípadoch primerané k sledovanému cieľu. Článok 202 ods. 3 colného kódexu totiž umožňuje zamestnávateľovi, aby sa za určitých podmienok vyhol tomu, aby bol považovaný za colného dlžníka, kým vrátenie alebo odpustenie cla dlžníkovi je možné iba *a posteriori*, za predpokladu, že budú splnené ďalšie podmienky (k možnosti odpustenia cla v „zvláštnych prípadoch“, keď sa osoba, ktorá je dlžníkom, žiadnym spôsobom neprevinila, pozri rozsudok zo 7. septembra 1999, De Haan, C-61/98, Zb. s. I-5003).
- 44 Napokon, aj keby bol § 79 ods. 2 ZollR-DG považovaný za také ustanovenie, ktoré upresňuje podmienky uplatňovania článku 202 ods. 3 prvej zarážky colného kódexu, nebol by zlučiteľný s týmto kódexom. Výklad, ktorý by veľmi široko považoval zamestnávateľa za „osobu, ktorá... tovar nezákonne doviezla“ v zmysle tejto prvej zarážky, by zbavil zmyslu článok 202 ods. 3 druhú zarážku tohto kódexu a zamestnávateľovi by neumožnil vyhnúť sa colnému dlhu napriek tomu, že sa na tomto dovoze nezúčastnil a nevedel o ňom.
- 45 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že článok 202 ods. 3 colného kódexu je potrebné vykladať v tom zmysle, že s ním nie je v rozpore taká vnútroštátna právna úprava, akou je § 79 ods. 2 ZollR-DG, ktorý v prípade nezákonného dovozu tovaru podliehajúceho dovoznému clu na colné územie Spoločenstva stanovuje, že zamestnávateľ je spoludlžníkom colného dlhu zamestnanca, ktorý vykonal takýto dovoz pri výkone úloh, ktoré mu zamestnávateľ zveril, pod podmienkou, že táto úprava stanovuje, že to platí len v tom prípade, ak sa zamestnávateľ zúčastnil na dovoze tovaru, pričom si bol alebo si mal byť vedomý, že takýto dovoz je nezákonný.

O trovách

- 46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

- 1) Článok 202 ods. 3 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva, je potrebné vykladať v tom zmysle, že s ním nie je v rozpore taká vnútroštátna právna úprava, akou je § 79 ods. 2 Zollrechts-Durführungsgesetz (vykonávací zákon z oblasti colného práva), ktorý v prípade nezákonného dovozu tovaru podliehajúceho dovoznému clu na colné územie Spoločenstva stanovuje, že zamestnávateľ je spoludlžníkom colného dlhu zamestnanca, ktorý vykonal takýto dovoz pri výkone úloh, ktoré mu zamestnávateľ zveril, pod podmienkou, že táto úprava stanovuje, že to platí len v tom prípade, ak sa zamestnávateľ zúčastnil na dovoze tovaru, pričom si bol alebo si mal byť vedomý, že takýto dovoz je nezákonný.

Podpisy